

منطقه آزاد چابهار، نگین توسعه اقتصادی کشور

نمایندگان مجلس شورای اسلامی، لایحه الحاق بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار را بارأی موافق، ۱۸ رأی مخالف و ۴ رأی ممتنع از مجموع ۲۰۹ نماینده حاضر در صحن به تصویب رساندند که براساس ماده واحده این لایحه؛ محدوده‌ای به مساحت ۶۷ هزار و ۸۷۱ هکتار به محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار الحاق می‌شود.

دیدگاه نمایندگان مجلس درخصوص تصویب الحاقیه

سیدعلی ادیانی به‌عنوان موافق لایحه مذکور، توسعه همه‌جانبه را یکی از ضروریات توسعه کلی کشور دانست و گفت: تقویت منطقه آزاد چابهار، این منطقه را دروازه‌ای برای توسعه کشور و استان سیستان و بلوچستان تبدیل خواهد کرد.

نماینده مردم قائمشهر، سوادکوه و جویبار در مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: باید میدان رقابت را از کشورهای رقیب برابیم، در حال حاضر کشور پاکستان با توسعه بنادر خود پیشرفت قابل توجهی داشته است، بنابراین منطقه آزاد چابهار یکی از مناطق کلیدی کشور بوده که از آن به‌عنوان دروازه تجاری-اقتصادی یاد می‌شود و توسعه این منطقه به معنی توسعه کل کشور است.

همچنین علیرضا سلیمی در مخالفت با لایحه فوق بایان اینکه از ظرفیت‌های منطقه آزاد چابهار با وسعت فعلی به‌طور کامل استفاده نشده است، بیان کرد: آیا شرکت‌ها، سرمایه‌گذاری لازم را در این منطقه داشته‌اند و در حال حاضر به لحاظ مکانی به اشباع رسیده‌اند که به دنبال توسعه آن هستیم؟

نماینده مردم محلات و دلیجان در مجلس شورای اسلامی بایان اینکه مناطق آزاد به محل واردات کالا تبدیل شده‌اند، افزود: افزایش مناطق آزاد تجاری در کشور باعث افزایش قاچاق کالا شده است، هرچند به‌صورت محدود با آن مبارزه می‌شود، بنابراین چرا باید مسیر را برای واردات بیشتر و قاچاق کالا هموار کنیم؟

در ادامه سیدکاظم دلخوش اباتری در موافقت با لایحه مذکور با اشاره به اینکه در شرایط فعلی امکانات لازم برای توسعه اقتصادی کشور فراهم نیست، افزود: چابهار قلب تپنده توسعه اقتصادی کشور خواهد بود و مسئولان باید به آن توجه داشته باشند، چراکه توسعه این منطقه باعث توسعه شرق کشور می‌شود.

نماینده مردم صومعه‌سرا در مجلس شورای اسلامی بایان اینکه ترانزیت کالا یکی از مشکلات اساسی کشور است، افزود: به دلیل اتکای اقتصاد کشور به نفت، پس از تحریم‌ها با مشکلات زیادی روبه‌رو شدیم و این خلأ را با افزایش مالیات جبران می‌کنیم که فشار زیادی به مردم وارد می‌شود. بنده معتقدم با توسعه مناطق آزاد به‌ویژه منطقه آزاد چابهار درآمدی دو برابر فروش نفت حاصل می‌گردد. وی با تأکید بر اینکه توسعه منطقه آزاد چابهار مشکلات ناشی از تحریم‌ها را تا حد زیادی کاهش می‌دهد، تصریح کرد: توسعه منطقه چابهار می‌تواند این بندر را به جایگاهی بین‌المللی تبدیل کند.

در ادامه، نادر قاضی‌پور به‌عنوان مخالف لایحه مذکور ضمن تشکر و قدردانی از نمایندگان سیستان و بلوچستان که با همدلی و تلاش بسیار این لایحه را تصویب کردند، گفت: توسعه محدوده مناطق آزاد جز افزایش قیمت‌ها ثمره‌ای برای مردم ندارد.

نماینده مردم ارومیه در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه منطقه آزاد چابهار نیازی به افزایش وسعت ندارد، افزود: لزوماً افزایش وسعت این منطقه باعث افزایش امکانات نمی‌شود، این مناطق باید محل رشد و شکوفایی باشند نه اینکه برای افرادی محل واردات.

جلیلی، معاون پارلمانی وزیر اقتصاد در موافقت با این لایحه اعلام کرد: تصویب این لایحه به توسعه بنادر شرق کشور و تسهیل و تسریع در جذب سرمایه‌گذاری در بندر چابهار کمک می‌کند.

پیش‌ازاین حسین شهدادی معاون اقتصادی و بندری اداره کل بنادر و دریانوردی سیستان و بلوچستان نیز درباره الحاق بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به منطقه آزاد چابهار، گفته بود: یکی از مشکلات ما، عدم تسری قوانین مناطق آزاد به بنادر است، بندر چابهار

یک منطقه عادی بوده و جزء مناطق ویژه اقتصادی آزاد محسوب نمی‌شود؛ در صورتی که بندر چابهار به مناطق آزاد الحاق شود، علاوه بر تسهیل تبادلات تجاری، شاهد افزایش سرمایه‌گذاری‌ها در این بندر استراتژیک خواهیم بود.

کاهش هزینه‌های بندری با الحاق بنادر شهید بهشتی و کلانتری به منطقه آزاد چابهار

حسین هاشمی تخته‌نژاد با اشاره به تصویب لایحه الحاق بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار، اظهار کرد: قطعاً تصویب این قانون می‌تواند نقش بسزایی در توسعه اقتصادی استان سیستان و بلوچستان داشته باشد. وی افزود: الحاق بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به محدوده منطقه آزاد چابهار زمینه سرمایه‌گذاری سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی را چندین برابر خواهد کرد، این مسئله همواره یکی از دغدغه‌ها و خواسته‌های اصلی مردم منطقه بوده است.

رئیس کمیته بنادر کمیسیون عمران مجلس گفت: این کار تقویت بندر چابهار و بندر مرتبط و زمینه توسعه اقتصادی کشور را فراهم می‌کند، چراکه این بندر از طریق کریدور جنوب-شمال به کشورهایمانند روسیه و آذربایجان متصل شده و پس‌از آن می‌توان بازارهای اقتصادی اروپا را هدف قرارداد.

توسعه استان سیستان و بلوچستان با افزایش محدوده منطقه آزاد چابهار

نماینده مردم تبریز در مجلس شورای اسلامی گفت: منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار پل ارتباطی بین کشور ایران و همسایگان شرقی محسوب می‌شود و توسعه استان سیستان و بلوچستان را به همراه دارد.

محمدحسین فرهنگی عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی درخصوص موافقت نمایندگان افزایش محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار، اظهار داشت: هرچه سرمایه‌گذاری در حوزه استان سیستان و بلوچستان افزایش پیدا کند، جایگاه این استان ارتقاء می‌یابد.

نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار از نظر جغرافیایی در نقطه حساسی از کشور قرار دارد، ادامه داد: منطقه آزاد چابهار پل ارتباطی بین کشور ایران و همسایگان شرقی محسوب می‌شود.

این نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی خاطر نشان کرد: افزایش محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار و اضافه شدن دو بندر شهید کلانتری و شهید بهشتی به آن و مسیر ارتباطی موجود موجب توسعه اقتصادی بسیار زیادی برای استان سیستان و بلوچستان می‌شود.

لازم به ذکر است، نمایندگان در صحن علنی مجلس شورای اسلامی (سه‌شنبه 24 دی‌ماه) کلیات لایحه توسعه محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار را به تصویب رساندند، براساس ماده‌واحد این لایحه، بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار الحاق می‌گردد. نمایندگان مجلس همچنین با افزایش 67 هزار هکتار به مساحت منطقه آزاد چابهار نیز موافقت کردند.

توسعه اقتصاد کشور در گروی توسعه سواحل مکران

رئیس همایش حمل‌ونقل و لجستیک چابهار گفت: توسعه سواحل مکران، در آینده توسعه کشور در بخش حمل‌ونقل و صنعت اهمیت بسیار زیادی دارد.

محسن محیط‌کرمانی با اشاره به برگزاری نخستین همایش و نمایشگاه حمل‌ونقل و لجستیک چابهار که در روزهای ۲۰، ۲۱ و ۲۲ بهمن امسال در مرکز همایش‌ها و نمایشگاه‌های منطقه آزاد برگزار می‌شود، افزود: همزمان با این نمایشگاه، همایش نقش حمل‌ونقل و لجستیک در توسعه بنادر و سواحل مکران نیز با حضور مقامات ارشد وزارتخانه‌های مرتبط با توسعه سواحل مکران اعم از وزارت راه و شهرسازی، صنعت، معدن و تجارت و نفت و بخش‌های مرتبط با حوزه دریایی نیروهای مسلح، ستاد توسعه سواحل مکران و دیگر دستگاه‌های مربوطه برگزار می‌گردد.

محیط‌کرمانی گفت: ستاد توسعه سواحل مکران، شورای عالی صنایع دریایی کشور، سازمان منطقه آزاد چابهار، فدراسیون حمل‌ونقل و

لجستیک، سازمان توسعه تجارت و دیگر تشکل‌های علمی و صنفی مرتبط با حمل‌ونقل و لجستیک نیز در این همایش و نمایشگاه حضور خواهند داشت.

وی با اشاره به اهمیت توسعه سواحل مکران در آینده توسعه کشور چه در بخش حمل‌ونقل و چه در بخش صنعت افزود: انتقال جمعیت به سواحل مکران در آینده کشور به دلیل کمبود منابع آب یکی ضرورت است که در این همایش به ابعاد مختلف توسعه سواحل مکران و انتقال بخشی از صنایع آب‌بر خصوصاً صنایع پتروشیمی و فولاد به این منطقه پرداخته خواهد شد.

رئیس همایش نقش حمل‌ونقل و لجستیک در توسعه سواحل مکران از حضور نمایندگان برخی کشورهای ذی‌نفع در توسعه حمل‌ونقل سواحل مکران و بندر چابهار شامل پاکستان، هند، افغانستان و برخی کشورهای آسیای میانه در این همایش و نمایشگاه جانبی خبر داد. گفتنی است، این نمایشگاه در راستای تقویت بخش‌های حمل‌ونقل و لجستیک اعم از دریایی و بندری، هوایی، زمینی و ریلی کشور در مرکز نمایشگاهی منطقه آزاد چابهار برگزار می‌شود.

طرح توسعه منطقه آزاد چابهار یک امر ضروری بود

رئیس مجلس شورای اسلامی مصوبه مجلس درخصوص طرح توسعه منطقه آزاد چابهار را یک ضرورت دانست و از اختصاص 300 میلیون یورو برای پروژه راه‌آهن زاهدان به چابهار خبر داد.

علی لاریجانی درباره مصوبه مجلس درخصوص توسعه محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار اظهار کرد: توسعه منطقه آزاد چابهار یک امر لازم و ضروری بوده، چراکه چابهار پل ارتباطی جنوب کشور با دریای عمان و اقیانوس هند است.

رئیس مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه این تصمیم سال‌ها پیش باید محقق می‌شد، افزود: تخلیه کالاهای اساسی استان‌های مجاور در بنادر منطقه آزاد چابهار موضوعی است که امروز در حال انجام است که با اتصال به منطقه آزاد به دریا، تخلیه و صادرات کالا در این منطقه رونق می‌گیرد.

لاریجانی دسترسی مناطق آزاد به دریا را ویژگی بسیار مهم و ممتازی ارزیابی و تأکید کرد: در آینده نیز قرار است فرودگاهی برای منطقه چابهار احداث شود که این تصمیم نیز به رونق و آبادانی منطقه منجر خواهد شد.

وی اضافه کرد: قطعاً مصوبه مجلس در افزایش گردش مالی بنادر چابهار تأثیرگذار خواهد بود و حجم کالاهای ورودی به بنادر و صادرات از آن افزایش خواهد یافت.

رئیس مجلس شورای اسلامی اتصال ریل به بنادر چابهار را موضوعی بسیار مهم دانست و تصریح کرد: در صورت اتصال ریل به چابهار، این منطقه بهترین مکان برای سرمایه‌گذاری است.

لاریجانی اضافه کرد: با اذن مقام معظم رهبری مبلغ ۳۰۰ میلیون یورو برای اتصال راه‌آهن زاهدان-چابهار در نظر گرفته شده است و از سوی دیگر نیز توافق‌نامه‌ای برای تأمین مالی راه‌آهن زاهدان-بیرجند از طریق روسیه پیش‌بینی شده است.

رئیس قوه مقننه افزود: با اتصال چابهار به شبکه ریلی کشور، موضوع ترانزیت شمال-جنوب با توجه به عضویت ایران در اتحادیه اوراسیا فعال‌تر از گذشته خواهد شد و مسئله‌ای که همواره مدنظر مقام معظم رهبری بوده یعنی توسعه و سرمایه‌گذاری در سواحل مکران، تقویت خواهد شد.

توسعه بندر چابهار، ابراولویت برای مقابله با تحریم‌ها

دکتر عبدالرسول خلیلی استاد دانشگاه و کارشناس مسائل مناطق آزاد درخصوص این الحاق گفت: لایحه الحاق بندر شهید بهشتی و شهید کلانتری به محدوده منطقه آزاد چابهار و لایحه توسعه بندر چابهار از مصوبات تازه مجلس شورای اسلامی است که سازوکاری مطمئن برای مقابله با تحریم‌های نابخردانه ترامپیسم آمریکایی به شمار می‌آید، هرچند تصویب این لوایح باید زودتر از اینها انجام می‌گرفت.

توسعه بندر چابهار ابراولویت اقتصادی و زیرساختی کشور برای مقابله با تحریم‌های آمریکایی محسوب می‌شود. تصویب این لوایح

دوگانه از سوی نمایندگان مجلس در راستای ایجاد پارادایمی تأثیرگذار در روند توسعه اقتصادی کشور با رویکرد معطوف به سازوکار مناطق آزاد است که می‌تواند نگاه مثبت به اهمیت مناطق آزاد را در پیشبرد اقتصاد کشور به اثبات برساند.

در توجیه لایحه ماده واحد الحاق بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به محدوده منطقه آزاد تجاری-صنعتی چابهار که در جلسه ۳۱ تیرماه شهریورماه سال گذشته به تصویب هیات وزیران رسیده و از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی ارائه شده است، به جذب سرمایه‌گذاری، تحریک تولید و صادرات کالا به بازارهای جهانی و همچنین با توجه به اینکه مناطق آزاد دنیا متصل و وابسته به یک بندر در محدوده خود هستند و نیز برای بهره‌مندی متقابل منطقه آزاد چابهار و بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری از مزایا و امکانات یکدیگر و افزایش سهم حمل‌ونقل دریایی در منطقه و جهان به‌عنوان حلقه‌ای از زنجیره تأمین و توزیع، استفاده حداکثری از ظرفیت جغرافیایی این دو بندر در جذب خطوط کشتیرانی و ایجاد تسهیلات برای جذب کالاهای ترانزیتی آسیای میانه و افغانستان و همچنین کمک به اشتغال‌زایی منطقه و محور شرق کشور اشاره شده است.

با تصویب لایحه ماده واحد الحاق بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری به منطقه آزاد چابهار، پیش‌بینی می‌شود این منطقه بتواند از موقعیت‌های استراتژیک خود برای مقابله با تحریم در خدمت به اقتصاد کشور مؤثر واقع شود و بیش‌ازپیش رنگ و بوی منطقه آزادی به خود بگیرد؛ سازوکاری که بیش‌ازپیش باید موردتوجه دست‌اندرکاران اقتصادی کشور در داخل سرزمین اصلی قرار گیرد. تصویب طرح توسعه بندر چابهار نیز از دیگر مصوبات قانونی مجلس بود که با تحقق آن در عمل منطقه آزاد چابهار رویکردی متناسب با واقعیت‌های نقش‌پذیری منطقه آزاد معطوف به جذب بازارهای هدف منطقه‌ای و بین‌المللی پیدا خواهد کرد؛ رویکردی که حمایت‌های اجرایی دولت و سایر قوا را در عمل می‌طلبد.

بندر چابهار در واقع کم‌هزینه‌ترین، مطمئن‌ترین و ایمن‌ترین مسیر برای اتصال بازارهای دو کانون جمعیتی جهان شامل ۲۱ کشور حوزه اقیانوس هند با حدود جمعیتی ۲ میلیارد نفر و کشورهای آسیای میانه، حوزه قفقاز تا شرق اروپا با حدود جمعیتی ۸۰۰ میلیون نفر است. در این لایحه که در آخرین جلسه شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی در سال ۹۷ تصویب شده بود، شهر چابهار، بنادر شهید بهشتی و شهید کلانتری، شهر جدید تیس، یک نقطه منفصل ۵ هزار هکتاری در مرز ریمدان (مرز ایران و پاکستان) و دره لیپار در شرق چابهار به‌صورت یکجا به منطقه آزاد چابهار ملحق می‌شود و محدوده فعلی ۱۴ هزار هکتاری منطقه آزاد چابهار به ۶۷ هزار هکتار افزایش می‌یابد.

استفاده از بندر چابهار در راستای تأمین منافع اقتصادی کشور برای جذب بازار افغانستان و هند می‌تواند از موارد مهم تصویب لایحه توسعه بندر چابهار برای استفاده از معافیت‌های تحریم‌های آمریکا قلمداد شود. از این جهت، برنامه‌ریزی درباره توسعه بندر فرمانطقه‌ای چابهار به‌صورت ابراولویت باید موردنظر دستگاه‌های اجرایی دولت در سرزمین اصلی قرار گیرد تا بتوان فرصت‌های موجود اقتصاد کشور را از طریق این بندر به فعلیت درآورد؛ آن‌هم در شرایطی که هر ظرفیتی باید بتواند در قالب فرصتی ممتاز به شمار آید.

گفتنی است، که در اسناد بالادستی برنامه توسعه سواحل مکران و برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور سواحل مکران به مرکزیت چابهار باید میزان بیش از ۱۰ میلیون تن فولاد و ۳۰ میلیون تن محصولات بالادستی و پایین‌دستی صنایع پتروشیمی باشد که این هدف با توسعه بندر چابهار امکان‌پذیر خواهد بود.

به‌علاوه این منطقه می‌تواند پایلوت اکثر فعالیت‌های اقتصادی کشور برای تولید و صادرات بوده و عزم ملی را می‌طلبد. چابهار اکنون نگینی است که اقتصاد کشور باید در پیرامون آن جمع شده و از مزایای بین‌المللی آن بهره‌مند شود

گزارش: محمدجواد صادقی

